FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco, Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 235

CLEVELAND OHIO, WEDNESDAY MORNING, DECEMBER 8, 1971

STEV. LXXII — VOL. LXXII

Antonia Pavlic 2-8-2
7019 - 60th Lane
Ridgewood
Brooklyn, N.Y. 11227

Castrov obisk v Čilu razmere še zaostril

Fidel Castro se je mudil v Čilu skoro štiri tedne in imel priložnost gledati, kako odpor proti režimu Allendeja raste.

SANTIAGO, Čile — Predsednik republike Allende je povabil kubanskega Fidela Castra na uradni obisk v Čile, ki naj bi predvidoma trajal en teden ali 10 dni, pa se je podaljšal na skoro štiri tedne. Castro je odšel, ko je videl, da je Čile notranje razdeljen in pred novimi hudimi notranjimi trenji, ki utegnejo postati usodna za Allendejev režim, pa tudi za ves Čile.

Nasprotniki marksističnega režima, ki postopno, pa vendar naglo uvaja socializem, so se povezali in začeli nastopati odločnejše. To je izzvalo ostrejši nastop levičarskih skrajnežev v Allendejevi Ljudski fronti. Demonstracije žensk po ulicah glavnega mesto pretekli teden so pokazale, da so protikomunistične sile močne in še nepreplašene.

Ko gospodari v glavnem mestu vojska, se čuje vsak večer po ulicah ropotanje z lonci in ponvami iz oken zgradb ob njih, ko ženske protestirajo proti pomanjkanju hrane in njenim visokim cenam. Krščanski demokrati, glavna opozicijska stranka se medtem pripravljajo na odločen boj proti spremembi ustave, ki jo je predložil Allende. Pričakujejo, da jo bo Kongress odklonil in da bo propadla tudi pri ljudskem glasovanju, če bo Allende tega res izvedel.

—o—

Mao je sam začel čistko

WASHINGTON, D.C. — Poznavalci razmer na Kitajskem trdijo, da je zadnjo čistko začel Mao sam z osebnimi napadi na svojega namestnika Lin Piao, ki je imel kot obrambni minister izreden vpliv v oboroženih silah. Mao je vedno dajal prednost partiji. Tej je s svojim nastopom proti Linu pomagal tudi zdaj do zmage.

Mao naj bi bil z osebnimi napadi na Lina omajal njegov položaj in dosegel končno njegovo odstranitev, s tem pa dobil tudi priložnost za odstranitev vojaških vodnikov, povezanih z Linom.

Civilisti so tako zopet prevladali, potem ko je vojska napravila konec zmedi, ustvarjeni po kulturni revoluciji. Znano je Maovo načelo, da vsa moč izhaja iz puškine cevi, toda ta mora biti v rokah partije!

Položaj na Kitajskem je še vedno delno nejasen. Očitno je, da je Lin Piao izginil z oblasti, če je tudi mrtev, ni znano. Za zdaj izgleda, da je poleg Mao Tsetunga najvažnejša oseba v deželi predsednik vlade Ču En-laj, za njim pa Maova žena, med tem ko so Chen Po-ta in drugi vodniki kulturne revolucije izginili iz javnosti.

Vremensk prerok pravi:

Večinoma oblačno s pršenjem dežja. Najvišja temperatura okoli 50.

Novi grobovi

Rev. S. J. Migalich

Nenadno je umrl rev. Stephen J. Migalich, sin Johna in Mary, brat Franka in Mrs. G. Mikulin. Danes od 1. do 5. popoldne bo na mrtvaškom odru v Golubovem pogrebnem zavodu na 4703 Superior Avenue, nato pa v Mulqueeny pogreb. zavodu v Painesvillu, 99 Erie St., kjer bo v četrtek pogreb s sv. mašo ob 10.30 dopoldne. Opravil jo bo škof msgr. Clarence Issenman. K večnemu počitku bodo umrlega položili na pokopališču Vernih duš.

Josephine Ann Primovic

V Cleveland Clinic bolnišnici je umrla po dolgi bolezni 37 let stara Josephine Ann Primovic z 20229 Goller Avenue, rojena v Clevelandu, preje živeča 32 let na 1064 E. 66 St., zaposlena pri Clevite, zdaj Gould Industries, kot tajnica. Pokojna je bila hčerka pok. Johna in pok. Josephine, roj. Dezelan, pastorka Mary Oblak, roj. Urbania, Primovic, sestra Johna Primovica in Johna Oblaka. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Avenue v petek ob 8., v cerkev sv. Vida ob 9., nato na Kalvarijo. Truplo pokojne bo položeno na mrtvaški oder nocoj ob 7.

Frank A. Strainer

V ponedeljek je umrl v Cleveland Clinici po kratki bolezni 58 let stari Frank A. Strainer, lastnik in vodnik Frank Strainer General Contracting Co., ki v dogovoru z Gulf Oil Co. gradi in vzdržuje gasolinske postaje te družbe. Pokojnik je zapustil ženo Hermino K., roj. Kadunc, mater Alojzijo, roj. Vidmar, sestro Jennie Jarkiewiecz ter 5 vnukov (vnukinj). Oče Frank je umrl pred več leti, brat Louis pa lani. Pogreb bo iz Fortunovega pogrebnega zavoda na 5316 Fleet Avenue v petek ob 8.30 zjutraj, v cerkev sv. Lovrenca ob 9., nato na Kalvarijo.

—o—

Virusi povzročitelji rakastih oboljenj

WASHINGTON, D.C. — Dve skupini raziskovalcev sta ločeno uspeli gojiti viruse, ki naj bi povzročali rakasta oboljenja. Dr. Sarah Stewart je objavil, da je uspelo gojiti viruse iz celic raka na mišicah neke 38 let stare ženske. Vse kaže, da je virus človeškega izvora.

Podobno so odkrili virus, ki naj bi bil vzrok raka pri ljudeh v Narodnem institutu za raka.

Odkritje je važno, toda njegov pomen se bo pokazal šele, če bo mogoče iz virusa raka, ki so ga vcepili živalim, dobiti učinkovita sredstva za boj proti raku v človeškem organizmu.

Izrael voljan začeti razgovore z Egiptom

Zunanji minister Eban je v ZN dejal, da je Izrael pripravljen obnoviti razgovore z Egiptom na temelju "afriškega" načrta.

ZDRUŽENI NARODI, N.Y. — V svojem govoru pred glavno skupščino, kjer se je vršila razprava o položaju na Srednjem vzhodu, je v ponedeljek izraelski zunanji minister Abba Eban izjavil, da se je Izrael pripravljen razgovarjati z Egiptom na temelju šestih točk afriškega načrta. Ta načrt so izdelali vodniki štirih afriških držav, Senegala, Kameruna, Nigerije in Zaire (Belg. Konga) po svojih razgovorih v Jeruzalemu in Kairu.

Afriški načrt podpirajo tudi nekatere druge afriške države, ki bi rade dosegle pomiritev Srednjega vzhoda. Načrt je bil pretekli petek izročen U Tantu, vendar njegova vsebina ni bila objavljena. Objavil ga je Eban v svojem govoru vsaj v glavnih določilih in predlogih.

Načrt ne predvideva, da bi se moral Izrael obvezati pred začetkom razgovorov k popolnemu umiku z zasedenega arabskega ozemlja, kot to zahteva Egipt. Razgovori naj bi potekali posredno preko G. Jarringa na temelju resolucije Varnostnega sveta iz leta 1967. Načrt predlaga začasni delni dogovor o odprtju Sueškega prekopa ob postavitvi čet ZN na vzhodni obali prekopa. Zajamčena naj bi bila prosta plovba skozi Tiranska morska vrata, Sharm el Sheik pa naj bi zasedle mednarodne sile.

Nevarno ali ne, GMC pozvala 6.7 milijonov avtomobilov v popravilo

DETROIT, Mich. — General Motors Corporation je pozvala lastnike 6.7 milijonov Chevrolet osebnih avtomobilov in tovornjakov, naj te pošljejo v brezplačno popravilo namestitve motorjev V-8 na karoserijo. Družba trdi, da namestitev motorjev dejansko ni nevarna, da pa jo hoče kljub temu izboljšati, da ne bi v javnosti pustila slabega vtisa.

Ralph Nader, pa tudi zvezna vlada sta ponovno opozorila General Motors Corporation na težave Chevrolet avtomobilov z V-8 motorji. Trdijo, da je družba sama popravila doslej preko 100,000 takih avtov, pri katerih se je motor enostavno odtrgal od karoserije.

Ko pride do tega, je vozniku skoraj nemogoče obvladati avto in nesreča na prometni cesti skoraj neizbežna. Prvi očitki na račun namestitve motorjev so prišli v javnost že pred dvemi leti, pa se družba ni marala podati. Celo zdaj, ko je pozvala 6.7 milijonov avtov v popravilo, zatrjuje, da ti avti niso nevarni. Popravila bodo GMC stala okoli 35 milijonov dolarjev.

—o—

Sovjetija ima na Marsu znanstveni aparat z radiom

MOSKVA, ZSSR. — Uradna poročevalska služba je objavila, da je vesoljska ladja Mars 3 spustila na površino Marsa s padalom znanstveni aparat, ki je preko radia sporočal par dni podatke vesoljski ladji Mars 3, nato pa nenadno utihnil. Naprava naj bi pristala na Marsu pred 6 dnevi, pred njo je pustila vesoljska ladja Mars 2 na Mars sovjetsko zastavo, oziroma grb.

Tass ni objavil, kdaj je Mars 3 dosegel planet Mars in kdaj je zakrožil okoli njega. Objavljeno je bilo preje, da je doseglo vesoljsko vozilo Mars 2 planet Mars 27. novembra.

Kaj vse naj bi znanstvena naprava, ki jo je pustil Mars 3 na planet Mars dognala in sporočila, niso razkrili.

GLAVNA SKUPŠČINA ZN POZVALA PAKISTAN IN INDIJO K USTAVITVI BOJA

Glavna skupščina Združenih narodov je včeraj po skoraj celodnevni razpravi odobrila resolucijo s pozivom Indiji in Pakistanu, naj ustavita sovražnosti in umakneta svoje oborožene sile s tujega ozemlja. Za resolucijo, ki je v glavnem enaka oni, ki jo je ZSSR vetirala v nedeljo, so glasovale 104 članice ZN, proti njej 11, 10 pa se jih je glasovanja vzdržalo. Proti resoluciji je glasovala Sovjetska zveza s svojimi sateliti in Indija.

ZDRUŽENI NARODI, N.Y. — Sinoči je glavna skupščina izglasovala z 104:11 glasovom resolucijo, ki poziva Indijo in Pakistan, naj takoj ustavita vse sovražnosti in umakneta svoje čete nazaj za svoje meje. Pakistan je glasoval za resolucijo, prav tako tudi L. R. Kitajska, med tem ko je Indija glasovala proti resoluciji, prav tako tudi Sovjetska zveza s svojimi sateliti. Resolucija je v glavnem enaka oni, ki jo je Sovjetska zveza v Varnostnem svetu v nedeljo vetirala. Indija je že v naprej povedala, da se na resolucijo, ki po ustavi ZN ni obvezna, ne bo ozirala, četudi pomeni jasno in odločno mnenje in zahtevo vsega sveta, da naj Indija in Pakistan vojno končata in iščeta miren sporazum.

Indija hoče najprej zasesti Vzhodni Pakistan

Indija je odločena zasesti Vzhodni Pakistan, ki ga je priznala kot neodvisno Bengalsko državo. Njene oborožene sile uspešno prodirajo vanj od treh strani in so po zadnjem poročilu danes zjutraj bile le še 22 milj od glavnega mesta Daka. Od zahoda so prodrle do važnega mesta Jessore in ga zasedle, prav tako so zasedle malo severneje mesto Darsana. Od severa so prodrle precej globoko na celotnem področju in zasedle mesti Hili in Sylhet. Od vzhodne strani so prodrle pakistansko obrambo na več krajih in zasedle mesta Akhaura, Laksam in Feni.

Indijski radio poziva pakistanske čete v Vzhodnem Pakistanu, naj se predajo indijskim oboroženim silam, ki jih bodo sprejele "kot vojake", med tem ko morajo računati na maščevanje bengalskih gverilcev, če jim pridejo v roke. Skupno je bilo v Vzhodnem Pakistanu okoli 80,000 vojakov v treh divizijah. Zdi se, da se umikajo načrtno proti Daki in področju južno od nje. Na rešitev ne morejo upati, ker je Vzhodni Pakistan obkoljen od indijskih kopnih in pomorskih sil.

Pakistan prodira v Kašmir

Pakistansko vojaško vodstvo je vedelo, da ne more dolgo uspešno braniti Vzhodnega Pakistana, če ga Indija napade s svojimi močnejšimi silami. Ta je to storila potem, ko je uničila pakistanske letalske sile v Vzhodnem Pakistanu. Vojaški vodniki Pakistana so hoteli z nenadnim napadom na letališča Indije v petek uničiti ali vsaj močno oslabiti indijske letalske sile in dobiti premoč v zraku nad mejnim ozemljem Indije in Zahodnega Pakistana. Načrt je bil slabo izveden in ni uspel.

Kljub temu so pakistanske enote udarile v Kašmir, zaradi katerega so z Indijo v sporu od vsega začetka. Uspelo jim je zasesti mejno mesto Chhamb, od koder bi rade prodirale dalje in odsekale Kašmir od Indije. Kasneje, ko bo prišlo do premirja, bi imele vsaj nekaj v roki pri pogajanjih z Indijo. Indija bi imela Vzhodni Pakistan, Pakistan pa Kašmir. Izgleda, da bo Indiji njen načrt uspel, Pakistanu pa ne. Indija ima pač na razpolago veliko večje oborožene sile, četudi so Pakistanci nemara boljši vojaki.

Razprava v ZN

Resolucijo o ustavitvi sovražnosti in umiku čet so predložile Argentina, Italija in Somalia, ki so dobile za njo 30 podpisnikov, še predno je bila uradno glavni skupščini predložena.

Glavna razprava se je spremenila v besedni boj med sovjetskim in kitajskim predstavnikom. Kot znano podpira Sovjetska zveza Indijo, Kitajska pa Pakistan.

V podporo resoluciji je govoril tudi predstavnik ZDA G. Bush. Vsi so poudarjali nujnost naglega sklepa, da bi bilo mogoče čim preje ustaviti prelivanje krvi. Čeprav je resolucija dobila ogromno večino, bo nemara preteklo še nekaj dni, predno bo prišlo do premirja. Indija čuti podporo Sovjetske zveze in njenih satelitov, ko hoče dobiti dovolj časa za osvojitev Vzhodnega Pakistana. Pakistan je za takojšnje premirje in uživa pri tem podporo islamskih držav, Kitajske in vsaj delno tudi ZDA. Države, ki so se glasovanja vzdržale, se nočejo pridružiti in — zameriti nobeni strani.

—o—

Kitajci iščejo stalno bivališče v New Yorku

NEW YORK, N.Y. — Kitajski zastopniki iščejo v New Yorku kak manjši hotel, ki bi jim mogel služiti za njihovo stalno bivališče. Sedaj prebiva kitajsko zastopstvo pri ZN v enem najbolj znanih hotelov, kjer je še vedno dosti prometa. Kitajcem to ni všeč, ker jih ljudje preveč ogledujejo in pazijo na njihovo življenje in gibanje.

V sovjetskem politbiroju ni nobenih bistvenih sprememb

MOSKVA, ZSSR. — Nobena politična ustanova na svetu nima tolike moči kot politbiro v Kremlju. Na zunaj je politbiro le navaden organ glavnega odbora Komunistične stranke ZSSR, v resnici je pa ravno on gospodar tudi v glavnem odboru. Res so pravi izjemni slučaji, da se glavni odbor uveljavi proti politibiroju. Javnosti je znan le en slučaj. Ko so se v politbiroju hoteli znebiti Hruščeva, je stari lisjak na hitro roko pridobil zase večino glavnega odbora in ostal v politbiroju. Prvič se mu je to posrečilo, drugič pa ne več. Politbiro je namreč najprej poskrbel, da je imel na svoji strani večino glavnega odbora, šele potem je pozval Hruščeva na odgovor. Morda so bili še drugi podobni slučaji, toda javnost ni zanje zvedela.

Kaj je torej politbiro? To je najvišja oblast v sovjetskem režimu, čeprav ni dejansko nobena oblast, ampak samo formalni organ glavnega odbora KP, glavni odbor sam pa tudi ni nobena oblast, kajti vsa oblast je formalno v rokah moskovske centralne vlade.

Odkod torej izvira politična moč politbiroja? Izvira iz sistema sovjetske javne uprave. Vsa oblast je dejansko skoncentrirana v Komunistični partiji in njenih organih. Njej je pokorna vsa javna uprava v Sovjetski zvezi, federalna in tista v 15 republikah (podobnih našim državam). Partija je torej absoluten gospodar nad vsem, kar se dogaja v Sovjetski zvezi. To se vidi tudi na zunaj pri vsakem koraku.

Vsakega odličnega gosta sprejme na moskovskem letališču vodstvo javne uprave, toda na prvem mestu je tovariš Brežnjev kot generalni tajnik Partije, potem šele prideta na vrsto predsednik Sovjetske zveze N. Podgorny in za njim predsednik vlade ZSSR A. Kosygin.

Vsaka slovesna izjava se začenja z besedami: Komunistična partija in vlada ZSSR. Partija ponavlja ob vsaki priliki, da ima pravico do nadzora nad vso javno upravo. Tako je dejansko Partija glavni steber sovjetske diktature in ne morda javna uprava. To potrjuje tudi organizacija Partije, ki je tesno naslonjena na organizacijo javne uprave. Tudi zunaj Moskve imajo partijski sekretarji premoč nad voditelji javne uprave na vseh poljih, ne samo na gospodarskem. Povsod ima Partija prvo in zadnjo besedo.

Drugi steber partijske diktature je način izbiranja članov odborov, komisij, delegacij itd. Vse kandidate prerešeta in izbere Partija. Edina izjema je politbiro. Njega ne izbira glavni partijski odbor, on se izbira sam. Glavni odbor samo potrjuje njegove sklepe. To velja za pravilo, ki le redko dopušča izjeme.

In tako se je letos zgodilo, da je politbiro hotel črtati iz svoje srede tovariša Voronova in mu je v ta namen že preskrbel drugo manj važno službeno mesto. Voronovu se je na nek način posrečilo, da se je obdržal v politbiroju. Zato izbrani njegov naslednik (tovariš Solemencev) ni mogel postati član politbiroja. Da ga potolažijo, so ga imenovali za "kandidata" v politbiroju. To se pravi, da ima pravico udeleževati se tedenskih sej politibiroja, samo glasovati ne sme na njih.

Vse to je politbiro zbarantal kar med seboj, glavni odbor je vse skupaj samo potrdil.

Premoč politbiroja se vidi še po sledečih "malenkostih". Glavni govorniki na sejah glavnega odbora in zasedanja vrhovnega sovjeta (parlamenta) so zmeraj člani politbiroja. Glavni tajnik (Brežnjev) ima zmeraj prvo in glavno besedo na vseh javnih prireditvah, potem pride šele ministrski predsednik Kosygin in drugi.

V luči teh opazovanj je mogoč le en zaključek: na letošnjih sejah glavnega odbora in zasedanju najvišjega sovjeta se ni zgodilo nič važnega, vse je že naprej odredil politbiro. Če bo treba v l. 1972 na hitro roko kaj spremeniti, bo vso zadevo najprej prerešetal politbiro, potem šele bo "pristojni" organ partijskega mehanizma ali javne uprave zadevo formalno izglasoval.

Iz Clevelanda in okolice

Seja in božičnica—

Društvo sv. Cecilje št. 37 ADZ ima sejo in božičnico v četrtek ob 7.30 zvečer v šoli sv. Vida. Izmenjava daril po $1.00 Vse vabljene!

Novi odpusti pri mestu—

Mestna uprava je odpustila včeraj 85 uposlencev in jih bo danes ali jutri še 30, kasneje pa še več. V celoti mislijo odpustiti do 1000 mestnih delavcev in uslužbencev, da bi tako spravili izdatke v sklad z dohodki. Seveda hoče nova mestna uprava tudi "čistiti" in pripraviti mesto za svoje ljudi, kadar bo za to nastopila priložnost.

NAROČNIKOM,

ki prejemajo list po pošti! Datum nad vašim imenom pomeni, do kdaj je plačana vaša naročnina; najprej mesec, nato dan in leto. Pravočasno plačana naročnina je velika pomoč listu. Prosimo upoštevajte!

Sadat dolži ZDA umika

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Egipta Anvar Sadat trdi v razgovoru z zastopnikom znanega tednika Newsweek, da so ZDA najprej odobrile omejen dogovor o odprtju Sueškega prekopa letos pomladi, pa se nato od njega umaknile, ko je prišel v javnost in ga je Izrael odločno zavrnil. V predlogu je bilo predvideno, da bodo po dogovoru prešle egiptske čete prekop na Sinajsko stran.

To vprašanje je bilo ves čas sporno. Egipt je vztrajal na stališču, da morajo biti egiptske čete na obeh straneh prekopa in je zahteval, da se morajo Izraelci umakniti od prekopa vsaj 40 milj. Ti so te zahteve odklonili in izjavljali, da se ne bodo umaknili nikamor, dokler ne bo mir z Egiptom sklenjen, podpisan, priznan ter potrjen. Stališči so skušali premostiti s predlogom, naj bi se Izrael umaknil od prekopa, Egipt pa poslal na Sinajsko stran svojo policijo, ne pa vojske.

ZDA so uradno zanikale, da bi bile stavile tak predlog, toda Sadat zatrjuje, da je prišel k njemu prvi s takim predlogom državni podtajnik J. Sisco, kasneje pa ga je stavil diplomat ZDA Donald Bergus. Državno tajništvo je, ko je prišel ta predlog v javnost, izjavilo, da to "ni stališče vlade ZDA".

—o—

Pompidou bo letel na Azore v letalu Concorde

PARIZ, Fr. — Tu je bilo oblavjeno, da bo predsednik republike G. Pompidou letel na svoje razgovore s predsednikom ZDA R. M. Nixonom na Azore 13. decembra v novem, nadzvočnem potniškem letalu Concorde.

G. Pompidou je v letalu Concorde letel že enkrat od Pariza do Toulousa, kjer letalo grade in ga izpopolnjujejo. Trdijo, da bo minilo še leto ali dve, predno bo novo letalo vključeno v redni letalski promet.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Avenue — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:
Za Združene države:
$18.00 na leto; $9.00 za pol leta; $5.50 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Združenih držav:
$20.00 na leto; $10.00 za pol leta; $6.00 za 3 mesece
Petkova izdaja $6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:
United States:
$18.00 per year; $9.00 for 6 months; $5.50 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$20.00 per year; $10.00 for 6 months; $6.00 for 3 months
Friday edition $6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83 No. 235 Weds., Dec. 8, 1971

Ozadje indijsko-pakistanske vojne

Od preteklega petka sta Indija in Pakistan v splošnem vojnem spopadu, tretjem v kratki dobi niti četrt stoletja, od kar sta neodvisni državi. Čemu to? Kje je temu vzrok? V starem sovraštvu med hindi in muslimani v Indiji, v bojih med obema verskima skupinama, ki segajo stoletja daleč v preteklost.

Indija je dežela stare kulture, njeno prebivalstvo se je mešalo že v tisočletjih pred Kristusovim rojstvom. Tedaj so pridrli v Indijo Arijci, jo zasedli in zavladali nad domačim dravidskim prebivalstvom. Novi gospodarji so uvedli sistem kast, ki se ga Indija še zdaj ni otresla, četudi je živela tako pod vplivom zahoda —, Aleksander Veliki je zavzel del Indije, — kot pod vplivom kitajskega vzhoda, ki je nadziral dober del zahodno-indijskega polotoka.

Indija je kljub tujim vplivom razvila lastno kulturo, četudi močno različno v raznih delih obsežnega polotoka. Arabski vpliv se je začel širiti kmalu po razširitvi islama in ustanovitvi mogočne arabske države, z njim je začel prodirati v Indijo islam. Sredi 17. stoletja je bil ves polotok trdno pod oblastjo islamskih osvajalcev, ki so prišli v deželo od vzhoda, posebno pa od severa preko Irana in Afganistana. Veliki mongul, kot se je imenoval islamski indijski vladar, je obvladoval večino polotoka. Muslimani so bili gospodarji in vojaki, hindi njihovi podložniki.

Tako stanje je trajalo do prihoda Francozov in za njimi Angležev. Zadnji so postopno izrinili Francoze iz obvladujočega položaja in si podvrgli vso Indijo, ki je postala kasneje "biser" Britanskega imperija. Angleži so pustili notranje razmere v glavnem neizpremenjene, le da so bili zdaj oni vladajoča plast namesto muslimanov. Hindi, ki so se preje ukvarjali s trgovino, obrtjo in se razživljali tudi na raznih področjih kulturnega delovanja, so pod novimi gospodarji igrali vedno važnejšo vlogo. Angleži so jih porabili za svoje sodelavce v javni upravi in vseh drugih poslih. Muslimani so bili med tem pretežno vojaki v britski indijski imperialni armadi.

Hindi so na splošno okrepili svoj položaj napram muslimanom in postajali samozavestnejši. Pod britansko oblastjo so v razvoju in napredku prehiteli svoje dosedanje gospodarje muslimane.

Angleži so bili spretni in skušeni gospodarji, zato niso dovolili, da bi stoletja stara trenja med muslimani in hindi postala premočna in vodila do izgredov, pobojev in povečanja sovraštva. Tekom svoje vlade je Angležem uspelo obe skupini prebivalstva Indije toliko pomiriti, da sta lahko živeli druga ob drugi.

Boj Indije za osvoboditev pod vodstvom Mahatme Gandija je užival tudi podporo muslimanov, četudi so bili njegovi pretežni vodniki hindi. Ko so Angleži po drugi svetovni vojni uvideli, da jim ne kaže drugega kot Indiji dati neodvisnost, so nenadno trenja med muslimani in hindi postala zopet očitna in ostra. Muslimani niso na noben način hoteli v Indijo, v kateri bi bili manjšina in tako izročeni na milost in nemilost njim sovražnim hindom. Zahtevali so od Angležev delitev Indije na hindsko in islamsko.

Pod vodstvom islamskega voditela Ali Jinnaha je bil ustanovljen Pakistan, sestavljen iz Zahodnega in iz Vzhodnega, ker tudi bengalski muslimani niso marali v indijsko državo. Ko so določali meje med novima neodvisnima državama, je prišlo do divjaških medsebojnih bojev in pobijanja. Na sto tisoče ljudi je bilo pobitih, okoli 16 milijonov jih je zapustilo svoje domove in iskalo zatočišče pri svojih sovernikih. Kašmir, ki ima večinoma muslimansko prebivalstvo, pa ga je njegov maharadža, ki je bil hind, izročil Indiji, je postal jabolko spora. Indija in Pakistan sta se prvič vojskovala zanj leta 1948-49, nato pa znova leta 1965. Ti dve vojni sta sovraštvo med Indijo in Pakistanom le še zaostrili. Oba sta samo čakala priložnosti za nov obračun.

Priložnost je nudil Pakistan. Indija ima od vsega začetka demokratski način vlade, Pakistan se ne more izmotati iz vojaške vlade. Lani je izgledalo, da bo le prišel do ustavne, demokratične vlade. Pri volitvah v novo skupščino je v Vzhodnem Pakistanu zmagala Avami liga pod vodstvom Mujiburja Rahmana, ki je zahtevala že dalj časa obširno samoupravo za Vzhodni Pakistan. Pritoževala se je, da osrednja vlada posveča vso skrb Zahodnemu Pakistanu in njegovemu gospodarskemu napredku, med tem ko za Vzhodnega ne ostane nikdar nič. Predsednik Pakistana Yahya Khan se je pogajal z Rahmanom, pa se z njimi ni mogel sporazumeti, ker je hotel na vsak način ohraniti osrednji vladi čim več oblasti in pravic.

Rahman je nato proglasil nepokorščino vladi in grozil s proglasitvijo neodvisnosti Vzhodnega Pakistana. Tedaj je Yahya Khan poslal v Vzhodni Pakistan vojaštvo in skušal napraviti red z vojaško silo. Vojaščina je nastopala brezobzirno in surovo, vršila vseh vrst nasilja, zlasti nad hindijskim prebivalstvom, ki so ga muslimani zmeraj gledali postrani in ga smatrali za indijsko peto kolono. Hindom ni preostalo drugega kot beg preko meje v Indijo. Teh beguncev se je nabralo končno skoraj 10 milijonov, kolikor je hindov v Vzhodnem Pakistanu bilo. Seveda je bilo med begunci tudi precej muslimanov, ki so bili znani kot zagovorniki neodvisnega Vzhodnega Pakistana - Bangla Desh.

Indija je spor v Pakistanu uporabila, organizirala, izvežbala in opremila bengalske upornike ter jih podpirala v njihovem boju proti pakistanski vojaški vladi. V tem uporu je videla možnost, da Pakistan končno razbije in tako oslabi, da ji ne bo več nevaren. S svojim očitnim podpiranjem bengalskih upornikov je povzročila vojni spopad s Pakistanom, nato pa priznala neodvisnost Vzhodnega Pakistana — novo državo Bangla Desh.

BESEDA IZ NARODA

Pogreb pokojnega g. Zdravka Novaka

CLEVELAND, O. — V sredo, 1. dec. t.l., smo pokopali znanega javnega in kulturnega delavca Zdravka Novaka, človeka, ki je bil priden kot mravlja, ki pa je vse svoje delo opravljal tiho in nesebično, v čast naroda, iz katerega je izšel, in v slavo božjo. Poslovil se je vse prezgodaj, saj je bilo še toliko dela v njegovih načrtih, toliko snovanja in neopravljenega. Toda božji načrti niso naši načrti... Bog je hotel imeti Zdravka bližje, hotel ga je imeti pri sebi. Zadnje leto je čutil, da se bliža tisti trenutek, ko bo moral dati slovo družini in vsem, ki jih je imel rad, ter vsemu delu, na katerega je bil tako privezan. Ne morem se spuščati zdaj v podrobnosti njegovega literarnega dela, ki je segalo od povesti, črtic, do odrskih dramatizacij, kritik in vestnih registracij. Naj omenim samo njegovo zadnje delo, ki je izšlo letos v Koledarju Svobodne Slovenije v Buenos Airesu pod imenom Ivan Rabič — RAB. Opis, temeljit opis italijanskega koncentracijskega in uničevalnega taborišča Rab, kjer je Zdravko sam nekaj časa trpel in gledal umiranje slovenskih ljudi.

Slovenski Cleveland se je dostojno, nad vse dostojno poslovil od svojega marljivega, zvestega člana. V Grdinov pogrebni zavod na Lakeshore Blvd. so prihajali prijatelji in znanci, sodelavci in sosedje, da še enkrat rečejo svoj zadnji zbogom njemu, ki je vedno našel čas, da je sodeloval pri skoraj vsem slovenskem kulturnem življenju v Clevelandu.

V ponedeljek so se poslovili s pesmijo Slovenski fantje pod vodstvom g. Riglerja, KSKJ Društvo SPB, molitve ob krsti umrlega je opravil g. dr. P. Krajnik. V torek so se poslovili člani Društva Najsv. Imena, člani ZSPB Tabor, v zadnje slovo pa je pretresljivo lepo zapel Korotan pod vodstvom g. ing. Gorenška. V imenu dramatskega društva Lilije se je v ponedeljek poslovil g. Ivan Jakomin, v imenu prijateljev v torek Marjan Jakopič. Stotine ljudi je molilo ob krsti pokojnika in vsi so bili prepričani, da se poslavljajo od dobrega človeka. Iz daljne Minnesote je priletel duhovni vodja ZSPB Tabor, da je molil ob pokojnikovi krsti in prijatelji in sorodniki iz Toronta, Washingtona, Milwaukeeja in od drugod se niso ustrašili dolge poti.

Pogrebno sv. mašo so opravili gospodje dr. Pavel Krajnik, France Gaber in misijonar iz Indije Jože Cukala. Udeležba pri sv. maši je bila lepa in ob globokem govoru prijatelja dr. Pavla Krajnika se je orosilo marsikatero oko. Bog daj, da bi bila Zdravkova smrt res pot k večji ljubezni, strpnosti in idejni jasnosti med nami.

Na pokopališču Vernih duš je zmolil pogrebne molitve č. g. Krajnik, nato je v imenu glavnega odbora ZSPB Tabor spregovoril nekaj toplih besedi zahvale sodelavec g. Pavle Borštnik. Položili smo cvetje na krsto prijatelja, ki ga bomo težko pogrešali, a nikoli pozabili.

Krsto so nosili člani obeh borčevskih organizacij ter člani Društva Najsv. Imena. Obe organizaciji sta položili ob krsti vence slovenskih nageljnov s slovenskim trakom.

Odšel je eden tistih, ki je delal vse po svoji vesti Vedno in povsod je branil slovensko, katoliško in protikomunistično prepričanje, branil pravico in sovražil laž. Za to svoje prepričanje se ni bal trpeti, prepričanja ni skrival, branil je tisto, kar je po vesti spoznal za pravo. Nikoli ni tožil, nikogar obsojal, vsem iz srca odpuščal. In v tem je bil velik. In zato se srečanja s Stvarnikom ni bal, temveč iskreno veselil.

M. J.

*

Od pokojnika so se poslovili:

Ivan Jakomin 29. novembra v Grdinovem pogrebnem zavodu:

Dram. društvo Lilija se nocoj za vedno poslavlja od svojega sočlana g. Zdravka Novaka, ki nam je bil vsem v svojem življenju tako blizu. Bil je velik Slovenec, posebno pa nam je bil blizu kot kulturni in društveni delavec. A njegovo delo je bilo največkrat skrito in neopaženo. Vendar tisti, ki so imeli ožje stike z njim, vedo in znajo ceniti njegovo delo.

Naj omenim samo en sad teh njegovih skritih del, igro "GRČE", ki jo je priredil in katere krstna predstava je bila na Lilijinem odru. A na žalost jo g. Zdravko Novak takrat ni mogel videti, ker je bil na bolniški postelji. Njegova igra je šla od tedaj že čez številne slovenske odre v svobodnem svetu in šele 10 let kasneje je potem videl svoje lastno odrsko delo na Lilijinem odru.

V imenu dram. društva Lilije izrekam globoko sožalje vsej njegovi družini.

Vsemogočnega pa iskreno prosimo, naj mu bo obilen plačnik.

Nam pa g. Zdravko, boste ostali v najlepšem spominu.

*

Marjan Jakopič 30. novembra v Grdinovem pogrebnem zavodu v imenu prijateljev:

Dragi Zdravko, spoštovana gospa in družina, brat in sorodniki, dragi prijatelji!

Trohneče vence sem si strgal
z glave,
ostanki preperelih rož v laseh
so znamenje, da moram
v vrste teh, ki
kmalu jih zdrobijo kepe rjave.

Tako je zapel domobranski pesnik France Balantič, ko je v duhu gledal svojo smrt, tako moramo danes reči mi, ko pokopavamo in se za vedno poslavljamo od enega najboljših med nami: Zdravka Novaka. Poslavljamo od skromnega človeka, ki je vse svoje življenje posvetil svojemu Bogu in svojemu narodu. Poslavljamo od moža trdne vere, človeka, ki je imel popolno vdanost in zaupanje v svojega Stvarnika. Moža, ki je živel življenje znano le družini; polno molitve in tudi žrtev. Spoznal sem ga, ko smo pokopavali leta 1943 njegovega brata Jaroslava, ki so ga komunisti ubili na Velikem Osolniku, in druge Poljske žrtve tragične jeseni tistega leta. Spominjam se ga, ko je prihajal mlad in svež, največkrat v domobranski uniformi na Prehranjevalni zavod v Ljubljano, in še prav dobro ga vidim, ko je tistega usodnega sobotnega večera 5. maja s svojo družinico in z veliko družino zvestih sofaranov in soobčanov stopil preko okupatorjeve nemške meje tik pred Savskim mostom na Ježici. Vidim ga v skrbi za svoje ljudi na begunski poti; v Mengšu, Cerkljah, Predosljah, ob Ljubeljskem predoru in potem v vseh begunskih taboriščih. Ljubil je delo, in odgovornosti se ni bal. Ko sem pozneje stanoval z njim in njegovo družino pod isto streho, sem šele prav spoznal tega dobrega moža, od katerega se zdaj poslavljamo; njegovo neizmerno ljubezen do slovenstva in do slovenske domovine. Danes v tem trenutku lahko povem, z veseljem povem, da je Zdravko vstajal ob petih zjutraj in premolil vse, dokler ni odšel malo pred sedmo na delo. Koliko ljubezni je pokazal do slovenske besede, do slovenske knjige, o tem so že in bodo še spregovorili drugi. Mnogo bi vam, dragi prijatelji, lahko še govoril, toda naj izpolnim zadnjo pokojnikovo željo, naj se Zdravko sam zadnjič poslovi od vas vseh. Takole je 14. novembra narekoval svoji ženi zadnje svoje pismo, svojo veliko oporoko, v kateri je prosil mene, naj vam jo preberem:

Dragi slovenski rojaki!

Za člana slovenske skupnosti je dostojno, da se poslovi, predno odhaja. Dolgo let smo živeli skupaj. V stanju, v kakršnem sem zdaj, mi je nemogoče, da bi se od vsakega od vas osebno poslovil, tudi od skupnosti ne tako, kot bi se rad.

Delal sem med vami in zato čutim dolžnost, da se od vas in od vse slovenske skupnosti dostojno še zadnjič poslovim.

V mojem življenju me je vedno vleklo k pisateljevanju, bodisi splošno literarnemu, posebno pa sem ljubil leposlovje.

V naši skupnosti sem kmalu spoznal, da bo moje delo bolj potrebno v drugih smereh — tako kot katoličan v obnovi cerkve po drugem Vatikanskem cerkvenem zboru, kot Slovenec pa pri vseh nalogah, ki smo jih imeli Slovenci v kraju, kamor nas je Bog postavil v svojo službo. Pri vsem tem je veliko število rojakov pomagalo, da smo postavljene naloge, kolikor mogoče dobro reševali. Vsem tem, ki so pomagali, moja največja zahvala za njihovo pomoč in trud. Prepričan sem, da bo tudi ljubi Bog vsem obilno povrnil. Vse sem imel rad in sem vsak dan molil za vse.

Vedno več nas odhaja, toda eno je: Ljudje odhajajo, organizacije pa obstajajo, ker jih rabimo, da vzdržujejo naše slovensko javno življenje.

Čim več nas odhaja, tem več novih mora pristopiti, da se delo nadaljuje. Ne pozabimo, da bomo morali dajati odgovor od svojega življenja, tudi kako smo se odzvali klicu Cerkve in klicu drugih ustanov, ki se danes trudijo rešiti svet pred pogubo, v katero drvi.

Predno vam rečem zbogom, dragi rojaki, bi vas rad prosil, izpolnite mojo največjo željo, ki sem jo nosil vsa leta svojega javnega dela. Delajte za dobrobit vseh Slovencev skupno povezani kot bratje in sestre v ljubezni drug do drugega, ker le tako bo Bog blagoslovil vaše delo.

Zbogom, predragi rojaki in dragi prijatelji. Moje misli in molitve bodo vedno z vami tudi onstran groba, tudi pri Bogu.

*

Dragi Zdravko!

Obljubljamo Ti, da bomo izpolnjevali oporoko, ki si nam jo dal v zadnjih dneh svojega življenja. Oporoko ljubezni, odpuščanja in navodil za bodoče delo. Obljubljamo, da bomo zvesto izpolnjevali oporoko svojega najboljšega prijatelja in vzornika!

Vem, da bi rad ležal na domočem pokopališču pri Mariji v Polju. Ni Ti bila izpolnjena ta želja, da bi imel vsaj tam tri pedi zemlje, kamor bi položili Tvoje izmučeno telo k večnemu počitku. Prepričan sem in mislim, da so vsi tu z menoj prepričani, da že prosiš Vsemogočnega za vse svoje drage, pred vsem pa za domovino, za njeno novo rast, novo ljubezen in božji blagoslov. S tisoči mučencev, s stotnijami znancev in prijateljev, katerih veliko in plemenito žrtev si skušal prikazati svetu v pravi luči, saj je to bila vodilna nit in sila Tvojega dela in življenja — prosiš tudi za nas, da bi v dobrem in zvestobi vztrajali; prosiš za dom in slovenski rod, za preizkušano vero mnogih in tudi samo Sveto Cerkev, ustanovo božjo.

Žalujoča gospa, družina in sorodniki: Sprejmite naše iskreno sožalje z zavestjo, da ste imeli ljubečega moža, skrbnega očeta, najboljšega očka!

Zbogom, dragi prijatelj!

M. Jakopič

*

Pavle Borštnik na pokopališču Vernih duš 1. decembra v imenu ZSPB Tabor:

Dragi prijatelj!

Poslavljamo se od človeka, brata, prijatelja, popolnega in resničnega kristjana — Zdravka Novaka.

Odšel je po plačilo za skoraj neizmerno delo, ki ga je opravil v slovenski begunski skupnosti.

Kakšna vrzel je zazijala za njim v družini, ki jo je zapustil — vedo tisti, ki so ga ljubili in so mu bili najbližji.

Kakšna vrzel je zazijala za njim v organizaciji borcev, vemo mi, ki smo bili v zadnjih letih njegovega življenja deležni njegove neprecenljive pomoči, sodelovanja in nasvetov...

In kakšna vrzel je zazijala za njim v vsej slovenski zdomski skupnosti, vedo vsi, ki so ga cenili in spoštovali.

Naj v miru počiva!

Njegovemu spominu večna slava!

Pavle Borštnik

Iz dr. Gržinčičeve operete "Miklavž prihaja"

CLEVELAND, O. — Zelo ugodno prenesečenje za vas bo gotovo izvedba vesele operete "Miklavž prihaja". Cela truma nebeških angelov se vam bo predstavila z v srce segajočimi melodijami, baleti in rajanjem. Impozanten zbor peklenskih duhov bo v plesih, zborih in krepkih dialogih predstavil košček modernega pekla.

Podajemo dva odlomka peklenskih dialogov *(potem, ko je Lucifer razglasil svoje zapovedi, sledi dialog):*

LUCIFERJEVE ZAPOVEDI:
Le trebuhu bodi vdan,
trebuh bog je svoj skrban
in življenja tvoj'ga čoln
strast naj vodi in žep poln.

Vsak vsaj enkrat naj na dan
vinski mi obišče hram:
Pij in jej, ne boj se nič,
bo že plačal kak hudič!

Smukni dolar al' pa dva,
če le moreš, kjer se da!
Da le tebi se godi,
drugo naj te ne skrbi!

Če oženil si se kdaj,
pa ti ni všeč, brco daj,
vzemi drugo, štiri, pet:
Takšen je moderni svet.

Če na pot ti stopi mož,
v hrbet mu zasadi nož.
Kaj bi bal se še Boga,
kaj hudiča in pekla...

Meeting v peklu:
Lucifer:
No, bratje iz pekla, kaj se vam zdi,
so imenitne te zapovedi?
Skrojili so jih naši pomagači,
lenuhi, bitelsi in razgrajači.

Mefisto:
Prekleto modro so sestavljene
in kakor past ljudem nastavljene.
Premnogi tepci v nje se bodo ujeli
in kar naravnost v pekel pridrveli.

Lucifer:
To naše borbe tehnika je nova
za vse, ki so naprednejšega kova,
da sami si napišejo postave;
saj so med njimi zvite, brihtne glave.
Smrdi jim cerkev in podobe svete,
zato pa naše poslušajo nasvete.

Mefisto:
Z drogami, mamili, zmešajmo jim glavo,
da božjo in cerkveno odvržejo postavo.
Naj šuntajo sodnike, advokate,
razbijajo naj cerkve, celibate.
Družine s pilulo naj zamorijo,
z atomsko bombo svet ugonobijo.

Vsi:
Odlični, Mefisto, so ti načrti!

Mefisto:
Saj človek vsak živi samo do smrti.
In če smo zase mi ga pridobili,
naj v peklu večno z nami rogovili.

Zahvala

Madison, O. — Po težki operaciji se spet nahajam doma. Tem potom se prav lepo zahvaljujem vsem, ki so me v bolnici obiskali, vsem, ki so se me spomnili s karticami in šopki.

Posebna zahvala gre družini F. Kurbus, katera je med tem časom veliko pomagala na mojem domu. Srčna hvala tudi ge. Frances Meglen in družini Blaža Vavpotiča za vse usluge.

Še enkrat prisrčna hvala vsem in prav lep pozdrav!

Alois Ljubec

Z NAŠIH VRST

Toronto, Ont. — Spoštovani! Pošiljam Vam naročnino za Ameriško Domovino za leto 1972. Z listom smo zelo zadovoljni, ker nam vsak dan prinaša novice iz vseh delov sveta.

Ker se bližajo prazniki, želim uredništvu in vsem cenjenim sodelavcem in vsem čitateljem lista srečen in blagoslovljen božič in mnogo uspeha v letu 1972!

Vas lepo pozdravlja

Družina Tine Sušnik

*

Euclid, O. — Spoštovani! Priloženo Vam pošiljam ček za poravnavo nadaljne naročnine in plačilo za objavo osmrtnice za mojega moža.

Z Ameriško Domovino sem vsestransko zadovoljna. Letošnjo jesen pogrešam "Kotičkovega strička". Ali mu je mladina postala nezvesta, ali pa se ga je revmatizem že tako lotil, da ne more več pisati? Kaj, če bi ga stare mame malo poskusile zbuditi iz zimskega spanja?

Zelo bom pogrešala "Žensko košarico", katere sem se vsak teden veselila. Gospa Lipovec, iskrena hvala za ves Vaš trud in požrtvovalnost, ki ste ga vlagali v sestavljanje teh razvedrilnih, poučnih, spodbudnih in duhovitih vrstic za žene, iz katerih je vela Vaša blaga, nežna, duhovita osebnost.

S spoštovanjem!

Silva Grasselli

LEPO PROSIMO:

Poravnajte zapadlo naročnino. Prihranite nam delo in nepotrebne stroške. Omogočite našemu listu dober nadaljni razvoj. Hvala!

F. S. FINŽGAR:

DEKLA ANČKA

Sivolasi župnik je pričel: "Glej, otrok moj, danes se dvigni s srcem in dušo v nebo k svoji Kraljici, ki je . . ."

Ančka ni poslušala.

"Prosim, še nekaj," je izpregovorila s težkim srcem.

Izpovednik je nagnil sivo glavo k linici.

"Fanta imam," je vzdihnila Ančka, težka teža se ji je odvalila s srca in vsa vdana je poslušala nauk.

Domov grede se je Ančka nalašč ognila družbi, da je premišljevala, kar ji je bilo povedano.

"Premisli, ali je tvoj fant veren! Brez Boga ni blagoslova in ni sreče," jo je opozarjal župnik.

"Janez je tak," je sodila naglo Ančka in nič ni bilo dvoma v sodbi.

"Pomisli, če bosta imela toliko, da ne boste lačni, ne ti ne on in ne otročiči, če jih Bog da!"

"Hišico kupi, gruntec je krog nje, ne bomo lačni."

"In preudari, če ni pijači vdan. Bolj srečna je zadnja dekla kot pijančeva žena."

"O, Janez, takrat so rekli, Miha je rekel, ker je hudoben, ko mi je na šentjurjevo nedeljo prinesel srček, da je bil pijan. Pa prav nič ni bil."

"In nazadnje ti rečem, otrok moj nedolžni: beži — beži! Priložnost naredi tatu. Stari ljudje so trdili, dekle, spoštuj stare besede: Kjer so ljubezen pojedli pred zakonom, so jo v zakonu povsod stradali!"

Ančka je te zadnje besede komaj razumela.

"Da bi kdo o meni kaj mislil ali o Janezu takole sodil, ne nikoli!"

Skoro razhudila se je na župnika. Ali naglo se je polegla nejevolja, ko je preudarila prve tri nauke in ni našla ugovora. Vsa vesela je prišla domov.

Tisti dan ni Janez nič govoril z njo. Komaj nekaj besed pri obedu. Skrivaj jo je gledal: v očeh in na licih ji je gorela svetost. Odkril bi se ji bil kakor v cerkvi in ves ponosen je bil nanjo.

Po obedu je velel Mokar zapreči in odpeljala sta se z Janezom zaradi lesa po kupčiji.

"Danes je prilika," je pomislil takoj Janez, ko sta sedla na koleselj. "Vprašam ga zaradi hišice."

Ali prevozila sta že sosednjo vas, prišla v drugo faro, ogledovala in kupovala, toda Janez še ni mogel sprožiti besede. Večkrat je že zakašljal in pripravil besedo, ali prav takrat ga je gospodar zmotil in začel pogovor o stvareh, ki se niso kar nič tikale njega.

Noč je že legla, ko je Janez pred gostilno napregal in svetil krog voza. Mokar se je glasno prismejal na prag, pred njim je šel z lučjo krčmar in nekaj mož ga je spremljalo.

"Dobre volje je. Viržinko kadi," ga je pogledal Janez. "Sedaj se ga lotim."

Rigo je zapeketal po prašni cesti. Janez je začel:

"Gospodar, saj veste, kako sem sklenil. Za koliko bi dali kajžo?"

"Torej se ženiš?"

"Kaj bi drugače! Tako se mi zdi Ančka pripravna in koristna, da je kar prav, če se vzameva."

Janez je počil z bičem.

"Tvoja glava, tvoj svet! Kajža je naprodaj in tebi pet sto ceneje kakor drugemu. Pet bank mi daš, je vredna med brati."

"Pet," je povzel Janez zategnjeno.

"Ni predraga. Tisoč me je stalo popravljanje. Le oglej jo dodobra! Kakor nova je. Pred hišo voda, svet ves okrog nje, samo to je vredno tisočak."

Mokar je stiskal viržinko, ker ni vlekla, da so letele iskre za vozom.

"Nimam toliko," je izpregovoril Janez in sram ga je bilo in ves potrt je bil.

"Počakam te. Ampak pravzaprav se vama nič ne mudi! Počakajta! Ančka je še kakor otrok in ti tudi še nimaš pleše. Pomisli tudi to: Prazna bajta je Bog pomagaj. V hlevu nič, v hiši nič. Če ti je prav, ti prodam nekaj teličkov. Kaj malega mi boš dal za krmo, v treh letih imaš dve molznici tako rekoč zastonj. Medtem zaslužiš ti, zasluži Ančka, drugo leto ji pridam, ker je ona zadovoljna z njo — vidiš, tako bi bilo modro."

"Aha," je pritegnil Janez dvoumno, da se ni vedelo, ali mu je všeč ali mu ni.

Mokar je vrgel viržinko v jarek in zadremal.

Janez je gonil in čisto nič ni bil dremoten. "Tri leta da bi čakal, pravi gospodar. Tri leta, tri leta — — —"

Nezavedno je mahljal z bičem in iskal konca teh treh let. Zdelo se mu je, da ga ne vidi in da ga ne bo učakal.

"Ančki povem. Kaj poreče?— Ne, ne bom ji povedal. — Kje bi dobil tisočak? — Če grem v posojilnico — bi dobil, toda še enega, za živino in orodje — potem sta dva. Preveč bi bilo dolga. — Po gospodarjevo bi bilo modro. — Misli on. Ne, ne strpim teh treh let pri njej in brez nje. — Že vem. V Ameriko jo potegnem. Tam se zasluži. Še taki zaslužijo, ki so malo prida delavci. — Toda Ančka bi bila doma. — In Miha tudi doma — in kdo ve kdo še. — Ne grem!"

Janez je zavozil na dvorišče, razdvojen in potrt, da je pozabil poklicati gospodarja, ki je udobno spal na koleslju. Ko je izpregal, se mu je zdelo, da je izpod kuhinjskega okna zbežala črna senca. Popustil je izpreženega konja in skočil na vrt, kamor je izginila postava. Rigo je šel k vodnjaku in prevrgel prazen škaf. Ropot je prebudil Mokarja, ki si je pomel oči, se ozrl in zapazil konja.

"Janez," je zakričal, "ali noriš? Vročega konja h koritu!"

Hlapec je pritekel z vrta in Riga trdo zagrabil za uzdo.

"Nekdo je slepari okrog hiše in zbežal čez vri."

"A, kdo bi bil? Spravi konja in ne nori!"

Gospodar je zlezel s koleslja in šel godrnjaje v hišo. Vežna vrata so se sama odprla. Janez je slišal Ančkin glas, ko mu je ponudila kave, kakor ji je bila naročila gospodinja.

"Ne bom, nič ne bom," je mrmral gospodar, se oprijel za držaje in šel trudno po stopnicah.

Janez je naglo privezal konja in šel po prstih do kuhinjskega okna. Prav tedaj je ugasnila luč. Samo Ančkino senco je uzrl na beli steni.

Za trenutek je postal in razmišljal. Nato se je vrnil v hlev, prižgal luč in posvetil na Mihov pograd.

"Ni ga!" je izpregovoril jezno. "O slepar!"

Žalosten je sedel na žleb in oprl glavo med dlani. Poleg njega je revno brlela hlevna svetilka.

IX.

Ančka se je vsa tresla, ko je smuknila iz kuhinje v kamro. V temi se je na pol slekla in sedla na skrinjo. Nič ni mogla misliti, s prsti je svaljkala trak dolge kite, ki ji je visela v naročje, ga zavijala in odvijala. Ko je zažvenketala oprema, ki jo je Janez obesil na kljuko pred hlev, ko je zaropotal koleselj, ki ga je potegnil pod streho, je vztrepetala in vzdihnila. Nato je nastal mir. Skoz strop se je čulo smrčanje Mokarjevo, visoko v hribih je lajal pes pred samotno hišo.

(Dalje prihodnjič)

Knjiga o kiparju Goršetu

WASHINGTON, D.C. — Akademski kipar France Gorše je gotovo ena največjih umetniških osebnosti med Slovenci našega časa. Je po vsej pravici umetnik dveh celin, Evrope in Amerike, Slovenije in sveta. V njegovih delih diha pristni slovenski umetniški navdih, pa vendar je tudi svetovljan, čigar umetnost je bila priznana na mednarodnih forumih prav tako v Evropi kot tudi v Ameriki. Slovenski Amerikanci ga še prav posebno poznamo in cenimo, ker je živel toliko let med nami v Clevelandu in New Yorku, opremil cerkve v Minnesoti in Torontu, kakor tudi novo slovensko kapelo v Washingtonu. Prav tako ga poznamo po njegovih uspelih razstavah v Clevelandu, New Yorkn, Torontu in Washingtonu.

Čas je že bil, da smo dobili vsaj eno knjigo o našem kiparju. Knjiga sicer nima namena biti kritična prezentacija dela kiparja Franceta Goršeta, ampak podaja njegov umetniški razvoj zadnjih tridesetih let. Knjiga vsebuje prevod v angleščino umetniške oznake kiparja iz prve knjige o njem, ki jo je napisal leta 1938 umetniški kritik Rajko Ložar, in prevod Goršetove ocene iz knjige Franca Šijanca Sodobna likovna umetnost iz leta 1961. Glavni del knjige obsega 68 fotografij izbranih Goršetovih kipov, ustvarjenih v zadnjih dvajsetih letih.

Knjigo, ki je izšla pod naslovom *Sculptor Gorse,* sta uredila John Arnez in Rudy Vecerin, je izšla kot osma knjiga v zbirki Studia Slovenica in je tiskana na lepem papirju, da bo v ponos vsaki knjižnici umetniških del. Cena knjigi je 10 dolarjev, kdor pa se pri naročilu sklicuje na to, da je o knjigi prebral oceno v enem izmed slovenskih časopisov, jo dobi za 6 dolarjev. Knjiga se naroča po pošti na naslovu Studia Slovenica, P.O. Box 4531, Washington, D.C. 20017, ali pa na naslovu Studia Slovenica, P.O. Box 232, New York, N.Y. 10032, kjer se tudi naročajo druge knjige iz iste zbirke. Ljubiteljem slovenske umetnosti bo ta knjiga lepo darilo za praznike.

E. A. Kovačič

—o—

Zopet nekaj z "Otoka"

V deželi strica Sama ste že praznovali Zahvalni dan. Lepa, hvalevredna je ta navada, dokaz globoke, žive vere očetov Združenih držav. Tudi tu poznajo slično navado, tretjo nedeljo v septembru, ko šolska mladina nosi na oltar razne sadeže leta. Katoliki žal tega dosti ne vpoštevajo, čeprav imajo od cerkvene oblasti staro zapoved, da opravijo zahvalo za žetev in ostale sadove zemlje tekočega leta. Pri nas doma sedaj zopet lepo praznujejo vse to na prvo nedeljo v novembru na Zahvalno nedeljo.

Spominjam se pripovedovanja starih ljudi, kako lepo, hvaležno so praznovali to nedeljo naši predniki pred 100 leti. Seveda so se v to lepo navado vmešale tudi grde razvade: pijančevanje, pretepi itd. in razumljivo je, da Cerkev ni bila več naklonjena temu. Ko je bila l. 1935 zopet oživljena Kmetska zveza, so v Sloveniji zopet lepo začeli nadaljevati navade prednikov in oba naša cerkvena vladika tiste dobe, Rožman in Tomažič, sta pozdravila to lepo zamisel. Zahvaljenja so bila vse nedelje v oktobru na področnih cerkvah in sv. Martin je zaključil to lepo pobožnost tistega leta.

Živo mi je v spominu Zahvalna nedelja l. 1927. Izredno lep, jasen, miren, topel, sončen jesenski dan. Vsa poljska sadna in vinorodna letina je tisto leto bila izredno bogata. S pokojnim očetom sva šla kmalu zjutraj, ko sva prišla od prve jutranje maše iz Št. Petra, v Grčevje v zidanico po boljšo pijačo za kosilo in večerjo tisti dan. Na potu grede se nam pridruži še več sosedov, kateri so šli isto pot po pijačo v svoje zidanice lepega vinorodnega Grčevja. Lep dan je razumljivo delal izredno dobro voljo in potem mladi, novi vinček veselo razpoloženje. Kmalu smo se vračali. Okrog 11. dopoldne se z dobrim očetom in par sosedi za par minut — za oddih ustavimo pri kapelici sv. Barbare in se razgledujemo po krajih od Novega mesta ob Krki čez plodno šentjernejsko ravan proti Kostanjevici, čez Krško polje proti Brežicam. Izredno jasno, čisto ozračje je nudilo krasen razgled širom Dolenjske, Štajerske in lepo košato gorovje Gorjancev in Kočevskih hribov. Ko to ogledujemo, se iz starih stolpov cerkva v kapitlju v Novem mestu, v Šmihelu, v Št. Petru, Šentjerneju, Šmarjeti, Beli cerkvi oglasijo znovoni po končani sv. maši ob 10. in vsa dolina je odmevala v nebeško lepih melodijah mogočnih zvonov. Vsi smo zamaknjeni poslušali to izredno lepo godbo in dva poslušalca, katera sta bila nad 10 let v tujini v ZDA in Nemčiji, sta vzkliknila: "Kaj takega ne dobiš nikjer na svetu!"

G. Kristanc prav lepo opisuje vse lepe dogodke v naši Dolenjski pred 30 ali več leti. Proslave 800-letnice samostana — belih menihov v Stični 15. in 16. avgusta 1936 sem se z mnogimi iz moje rojstne fare udeležil tudi jaz, saj so nebeško lepo cerkev na Trški gori pozidali stiški menihi. Izredno lepo vreme je privabilo na to slovesnost nad 60,000 ljudi iz vseh predelov Slovenije. Pobožnosti so prisostvovali tudi štirje škofje: Rožman iz Ljubljane, Tomažič iz Maribora, Srebrnič z otoka Krka in naš očak Jeglič, katerega sem videl takrat zadnjikrat v tem življenju. Ves ogromni prostor samostana in okrog njega je valovil v tisočih romarjev in dobri patri so poskrbeli, da je vsak lahko prišel poceni do dobre, obilne hrane in pijače. Mogočna je bila nočna procesija mož in fantov iz samostana na nad eno uro oddaljeni hrib Vinograd, kjer je bila slovesna polnočnica, katero je opravil škof Rožman. Nad 6,000 mož in fantov je s prižganimi bakljami šlo v tej procesiji. Prav milo, veselo so peli stiški zvonovi, godbe v samostanu, sredi hriba in na vrhu hriba so igrale evharistične pesmi, ogromen zbor mož in fantov v procesiji je dajal čast Jezus, katerega je v veliki monštranci nosil naš veliki vladika Rožman.

Opravil je slovesno sv. mašo in imel na nas globok nagovor z vsebino: "Može in fantje! Zakaj bi se Jezusa bali?" Slavnostni govornik pri tej maši je bil takratni prošt iz Novega mesta Karel Čerin. Okrog 2. ure zjutraj je ta lepa slovesnost minila, na hribu so bili prižgani trije veliki kresovi, mi okrog smo kramljali, peli cerkvene in narodne pesmi, dremali in pričakali zore. Nudil se nam je krasen razgled po vsej stiški in temeniški dolini. Stiški zvonovi — zelo podobni po glasu zvonovom na Trški gori — so veselo drobili jutranjico. V bufetu na samostanskem dvorišču smo se malo okrepčali in šli v ogromno samostansko cerkev, katera je bila veliko premajhna za vse. S težavo se prerinem do prižnice, ker ob 7. uri je imel slovesno sv. mašo in pridigo vladika Tomažič iz Maribora.

Precej utrujen se vsedem na kamniti p r i s t a v e k ogromnih stebrov v baziliki in mi kar padejo oči skupaj in za par hinov zadremljem. Takrat stopi škof na prižnico, upre svoj prijazni pogled v mene, kakor bi hotel reči: tako mlad, pa tak zaspanec. Pa sličnih zaspancev je bilo takrat precej v cerkvi. Dobrotni očetovski pogled škofa je vse vzdramil. Po končani prvi maši je bilo zunaj zborovanje mož in fantov, kjer sta govorila dr. Basaj Jože in Košiček Jože. Kmalu po 9. uri so se zopet začele zbirati množice okrog oltarja na prostoru samostanskega dvorišča in ves ta ogromni prostor ni mogel sprejeti vsega ljudstva. Ob 10. uri je namreč opravil slovesno zahvalno sv. mašo nadškof Jeglič ob asistenci škofov Rožmana, Srebrniča, Tomažiča, opata Kostelica ter številne samostanske in ostale duhovščine. Ko je mož gledal množico, zbrano okrog sebe, je začel jokati, kmalu se je umiril n začel nadaljevati z Najsvetejšo daritvijo. Na častnem mestu je takrat sedel minister dr. Korošec in če se prav spominjam, tudi dr. Natlačen. Po končani maši se je razvila ogromna zahvalna procesija v štiristopih iz samostana po stiški dolini nad 1 uro. Kdo je nosil v tisti procesiji Nasvetejše, se ne spominjam. Radi odhoda vlaka iz stiške postaje proti Novemu mestu in Belokrajini še pred 1. uro pop. se procesije nisem udeležil, a jo opazoval. Kakor ogromno valovje hudournika se je valila množica iz samostana in kar ni hotelo biti konec tega. Res krasen prizor na vso to stotino zastav, narodne noše, staro in mlado. Vse je pelo hvalo in čast Jezusu v sv. Rešnjem Telesu. Kar s težavo sem prišel skozi množico, katera je delala špalir pri tej slavnosti, in z drugimi vred komaj pravočasno prišel na postajo. Čeprav so tisti dan od 12. ure naprej vozili iz stiške postaje vsake pol ure posebni vlaki na vse strani, je bil naš "dolenjc" natrpan s potniki-romarji. Kljub utrujenosti in vročini je bilo vse veselo — praznično razpoloženo.

Od tedaj je minilo 35 let; beli očetje in vsa zemlja so doživela mnogo bojev in viharjev in če človek gleda na vsa ta leta nazaj, mora priznati posebno božjo pomoč in varstvo, da smo prebrodili te težke čase.

Samostan je na zunaj res marsikaj izgubil, dobil prva leta krute, nehvaležne udarce, a duhovno v sebi in med prebivalstvom ogromno pridobil. Veliki opat Avguštin Kostelec že nad 10 let uživa pri Bogu večno plačilo, par patrov krasi palmova veja mučeništva. Beli očetje v Stični s prav isto vnemo in gorečnostjo vršijo svoje poslanstvo v duhovno korist ,v božjo čast in dobro našemu narodu — kakor so delali v 800-letni dobi njih predniki. Bog daj, da bi vzvišeno poslanstvo stiški menihi vršili do konca sveta.

G. Kristanc tudi prav lepo opisuje slavno božjo pot Novo Štifto, katera je letos 22. avgusta praznovala 350-letnico obstoja. Govoril sem s par rojaki od tu, kateri so se udeležili te slovesnosti. Prav lepo je bilo tam, cerkev se prav lepo obnavlja in obnovitvena dela so še v teku, saj poškodbe so bile med zadnjo vojno ogromne. Ob tej priliki naj povem to: "6. julija 1946 je v taborišču Eboli pri Napoliju v južni Italiji umrl 22-letni akademski slikar g. Ludvik Debeljak, doma iz Zamosteca pri Sodražici, idealen fant, velik umetniški talent in njegova prezgodnja smrt je prizadela veliko izgubo naši umetnosti. Pokojni je bil učenec umetnika Goršeta in velik prijatelj p. Ambroža iz Nove Štifte. Izredno delaven fant in kljub strogi prepovedi zdravnikov v sanatoriju tam, delal kar naprej. Za tuberkulozne so tam zelo skrbeli, toda vroči obmorski zrak ni bil za njih pljuča. Pokojnega Ludvika sem večkrat obiskal v času bolezni. Bil je vedno živahen, poln dobre, resne volje za obnovo naših svetišč in ostalih kulturnih spomenikov v Sloveniji, poškodovanih med zadnjo vojno. V agoniji par dni pred smrtjo je poleg svoje matere in zaročenke Stane govoril tudi s p. Ambrožom in delal načrte za obnovo. Navzoč sem bil pri njegovi smrti. Imel je lep, slovesen pogreb na pokopališču Batipaglia. Sedaj s patrom Ambrožem uživata vso lepoto božje umetnosti v srečni večnosti.

Spomini č. g. Kristanca so res zelo lepi in zanimivi in mož podaja v njih bogato, dragoceno gradivo pri sestavi zgodovine našega naroda. Ko bi se razni slovenski izobraženci, ki mlatijo toliko po nepotrebnem politične slame, raje zbrali in sedli k mizi in napisali kaj več stvarnih, resničnih spominov na čase v naši domovini pred prvo in drugo svetovno vojno, opisali naše kulturne, prosvetne, cerkvene, n a r o d n e organizacije, kmetijske, delavske zveze in društvene, katerih je bilo toliko in tako delavnih, bi jim bili bolj hvaležni.

Razmere se čistijo tudi doma in nekoč se bodo razčistile in za tiste čase naj pripravijo dovolj gradiva za zgodovinarja, da ne bo sedel za prazno mizo, ampak bo našel dovolj točnega, objektivnega materiala. Regerčan v tem zasluži izredno pohvalo.

Prav iskren pozdrav vsem pošilja in vsem dobro želi

Peter Selak

—o—

Društva – pozor!

Vsa društva, ki oglašajo v "Društvenem imeniku" svoje odbore in javljajo v listu svoje seje in prireditve, prosimo, da nove odbore čimprej pošljejo.

Ona društva, ki doslej še nimajo svojega odbora v našem "Društvenem imeniku", vabimo, da ga pošljejo in prilože pismu nakaznico za $15.00 kot plačilo za letni oglas.

VOŠČITE PRAZNIKE

v božični številki Ameriške Domovine dne 17. decembra 1971!

Vaše čestitke, objavljene v našem listu, bodo dosegle številno slovensko izseljeniško družino po vsem svetu, tudi nekdanje prijatelje in znance.

Kličite 431-0628 ali pridite v urad.

V poslaništvu ZDA v Saigonu je mirnejše

SAIGON, J. Viet. — Od začetka rdečega pritiska na Južni Vietnam je bilo ameriško poslaništvo vedno živo kot čebelnjak in to ne le podnevi, ampak tudi ponoči. V spominu je še napad rdečih komandosov na poslopje poslaništva, ki je zahteval več človeških žrtev.

Podnevi in ponoči so ljudje v poslaništvo prihajali in iz njega odhajali z najrazličnejšimi nalogami. Od tam so nadzirali in vodili vse nastope proti rdečim na vojaškem, pa tudi na gospodarskem in političnem polju. Od tam so vse to delo tudi stalno nadzirali.

Napori so včasih uspevali bolj včasih manj, vendar se je položaj v Južnem Vietnamu tako ustalil, da so zdaj odločili, naj se poslaništvo ZDA v Saigonu omeji na redno dnevno delo, kot jje to običaj drugod. Če bo vse v redu, se bo to zgodilo z novim letom 1972.

—o—

Velika božična razprodaja slovenskih gramofonskih plošč!

INTERNATIONAL BOOK RECORD DIST.

32 03 BROADWAY ASTORIA
NEW YORK, N.Y. 11106
212 — 278-4966

ZAČENJA SVOJO VELIKO ZIMSKO RAZPRODAJO GRAMOFONSKIH PLOŠČ PO NAJNIŽJIH MOŽNIH CENAH:

DOLGOIGRALNE PLOŠČE PO POSEBNI CENI, SAMO $4.25, ČE NAROČITE SAMO ENO, IN $15.00 ČE NAROČITE ŠTIRI. VKLJUČNO POŠTNINA!

LPSV-Y-861 — VEČERNI ZVON (Ansambel Alojza Grnjaka i vok. kvartet MARLES
LPV-Y-858 — PO DOMAČE (Slovenske polke i valčeki)
LPYV-S-805 — DALEČ OD DOMA (Slovenske polke i valčeki)
LPSV-Y-840 — VABILO (Vokalni kvartet ZVONČEK poje slovenske narodne pesmi)
LPY-V-824 — MILO MORE MOJE (Dalmatinske narodne pjesme)
LPYV-S-811 — TAM KJER MURKE CVETO (Kvintet AVSENIK)
LPVY-S-795 — TRIGLAV (Ansambel Lojzeta SLAKA)
LPV-182 — V DEŽELI MOJI (Ansambel RUDIJA BARDORFERIJA)

VSE TE PLOŠČE DOBITE ENOSTAVNO, ČE POŠLJETE ČEK ALI MONEY ORDER NA NASLOV:

INTERNATIONAL BOOK RECORD DIST.

32 03 BROADWAY ASTORIA
NEW YORK, N.Y. 11106

NA ZAHTEVO VAM POŠLJEMO NAŠE BREZPLAČNE KATALOGE OSTALIH GRAMOFONSKIH PLOŠČ!

Prispevajte V TISKOVNI SKLAD AMERIŠKE DOMOVINE

Ženske dobijo delo

Delo za žensko

Iščemo zanesljivo žensko za čiščenje lepega doma v Pepper Pike blizu Rapid postaje, 2 ali 3 dni. Dobra plača. 461-4241.

—(237)

Moški dobijo delo

Finisher

For fiber glass musical instruments. Must be handy with hands. 731-2082

(235)

MALI OGLASI

V najem

Dvoje stanovanj, vsako po 4 sobe, se odda v najem blizu cerkve Marije Vnebovzete na 15257 Saranac Road. Oglejte si osebno.

(x)

V najem

Oddamo 5 sob in kopalnico zgoraj, plinski furnez, na 6013 Bonna Ave. Vprašajte na 1193 E. 60 St. 442-2009

(235)

HIŠNA POPRAVILA

Za vsa hišna popravila, od kleti do strehe, vodne napeljave, opaže (paneling) kličite z zaupanjem 432-0219.

—(237)

V najem

4-sobno stanovanje s kopalnico, zgoraj, zadaj, plinski furnez, se odda odraslim na 61 St. blizu Sv. Vida. Kličite 881-9947.

—(237)

Dve hiši naprodaj

V fari sv. Vida blizu St. Clair Avenue sta naprodaj dve hiši. Ena ima dve stanovanji, 4 in 3 sobe, druga je za eno družino, ima 6 sob. Vse v dobrem stanju. Kličite po 6. zvečer EX 1-1845.

(8,13,15 dec.)

V najem

Oddamo 5 sob in garažo, spodaj, na 237 E. 156 St.

Kličite 692-2708

—(237)

ALEXANDRE DUMAS:

Grof Monte Cristo

"Ne bojte se, Valentina, in naj se vam zgodi karkoli. Če bodete trpeli, če izgubite svoje čute, če se prebudite, ne da bi vedeli, kje ste, se ne prestrašite! Da, če bi začutili, da ste v rakvi, ne obupujte, ampak recite si: Ta trenotek čuva nad menoj prijatelj, oče, mož, ki želi mojo in Maksimilijanovo srečo."

"Ah, ah, kakšna strašna misel!"

"Valentina, ali nastopite raje kot tožiteljica svoje mačehe?"

"Raje bi umrla stokrat, da, umrla!"

"Ne, vi ne umrjete, in naj se vam zgodi karkoli, mi obljubite, da ne bodete trepetali, ampak upali."

"Mislila bom na Maksimilijana!"

"Vi ste moja iskreno ljubljena hčerka, Valentina; ja edini vas morem rešiti, in rešim vas."

Čute, da je prišel trenotek, ko je treba prositi Boga za pogum, sklene svoje roke in prične moliti, čisto pozabljaje, da ji krijejo bele rame le njeni razpleteni, dolgi lasje, in da je videti, kako ji vtriplje srce pod finimi čipkami njene nočne obleke.

Grof nežno položi svojo roko na ramo svoje varovanke in pravi s svojim očetovskim smehljajem::

"Hčerka moja, verujte, da sem vam udan, kakor verujete v božjo dobrotljivost in Maksimilijanovo ljubezen!"

Valentina vpre vanj pogled, poln hvaležnosti.

Grof vzame iz žepa svojega telovnika smaragdno bonbonijero, odpre zlato ključavnico in položi v Valentinino roko majhno okroglo pastiljo veliko kakor grah.

Valentina jo vzame v drugo roko in se pozorno ozre v grofa: z njegovega pokroviteljskega obličja je sijala skoro božanstvena veličanstvenost in mogočnost. Valentinin pogled je bil vprašujoč.

"Da," pravi grof.

Valentina položi krogljico v usta in jo požre.

"In zdaj na svidenje, dete moje," pravi grof; "poskusil bom spati, kajti rešeni ste."

"Pojdite," pravi Valentina, "in obljubljam vam, da se ne udam nikakemu strahu, in naj se zgodi karkoli."

Monte Cristo se ozre na mlado deklico z dolgim pogledom; in ta zapre pod vplivom vspavajočega sredstva, katero ji je dal Monte Cristo, svoje oči.

Grof vzame kozarec, izlije tri četrtine pijače v peč, da bi bilo lahko misliti, da jo je izpila Valentina, ga postavi nazaj na nočno mizico in izgine skozi skrivnostna vrata, ozrši se še enkrat na Valentino, ki je zaspala zaupljivo in čisto kakor angelj, ki leži pri Gospodovih nogah.

V.

Valentina

Nočna svetilka je še vedno lila na Valentino svojo luč, črpaje zadnje ostanke olja, ki so še plavali na vodi; bolj rudeč krog je že pobarval alabaster oble; mali plamenčki so vstrepetavali, kakor da bojujejo smrtni boj. Bele zavese in odeja so se pobarvale z nekako opalno barvo.

Na cesti ni bilo najmanjšega šuma, in po hiši je vladal mir, ki je vzbujal grozo.

Vrata Edvardove sobe se odpro še enkrat, in prikaže se obraz, ki smo ga to noč že enkrat opazovali: gospa Villefortova je prišla gledat vspeh pijače.

Vstavivši se na pragu, posluša prasketanje svetilke, edini slišni šum v tej mrtvaško tihi sobi; nato se previdno približa nočni mizici, da bi videla, če je Valentinin kozarec prazen.

Kakor vemo, je ostala v njem le poslednja četrtina.

Gospa Villefortova ga vzame in izlije ostanek v pepel, nato skrbno očisti kristal, ga obriše s svojim lastnim robcem in postavi nazaj na nočno mizico.

Če bi bil mogel prodreti človeški pogled v notranjščino te sobe, bi bil videl, kako zelo se je gospa Villefortova obotavljala, približati se Valentinini postelji in ozreti se na svojo pastorko.

Ta žalostni sij, ta molk, ta strašna poezija noči, vse to ji je brezdvomno vzbujalo vest. Zastrupljalka se je prestrašila svojega lastnega dela.

Končno se osrči, odstrani zaveso in se ozre na Valentino.

Deklica ni več dihala; preko stisnenih zob ni prišel noben dihljej več, ki bi izdajal življenje, njene belkaste ustnice so se nehale gibati, oči so ji obdale vijoličaste proge, in trepalnice so ji bile kakor iz voska.

Gospa Villefortova opazuje to obličje nepremično, toda z značilnim pogledom. Opogumi se, in dvignivši odejo, položi svojo roko na srce mlade deklice.

Bilo je mirno in hladno.

Pod roko so ji vtripale le žile njenih lastnih prstov. Zgrozi se in odtegne svojo roko.

Roka Valentinina je visela čez posteljo; laket je bila nekoliko skrčena, lepi prsti so se otrplo opirali na rob postelje.

Okoli nohtov so bili proti modrikasti.

Za gospo Villefortovo ni bilo nobenega dvoma več: vse je bilo končano, strašno delo, poslednje, katero je imela izvršiti, je bilo končano.

Zastrupljalka v tej sobi ni imela opraviti ničesar več; previdno torej odstopi, boje se svojih lastnih korakov na tleh.

Minute minevajo; toda gospa Villefortova ne more izpustiti zavese, ki jo je držala nad Valentinino glavo kakor razprostrt pajčolan.

Ta hip se prasketanje nočne svetilke podvoji.

Gospa Villefortova pri tem šumu zatrepeta in izpusti zaveso.

Isti hip svetilka ugasne, in sobo napolni strašna tema.

Sredi te teme se sproži ura in bije pol petih.

Vsa preplašena plane morilka iz sobe in s potom strahu na čelu odhiti v svoje prostore.

Tema traja še dve uri.

Polagoma prične prodirati v sobo bled dan; polagoma postaja jasnejši ter končno popolnoma razsvetli barve in obliko predmetov v sobi.

Bilo je to tedaj, ko je prišla po stopnicah bolničina postrežnica s skodelico v roki ter stopila v Valentinino sobo.

Očeta ali ženina bi bil prepričal prvi pogled, da je Valentina mrtva; toda postrežnica je mislila, da bolnica spi.

"Prav," pravi, stopivši k nočni mizici. "Nekoliko je pila."

Nato gre k peči, naredi ogenj, sede v svoj naslonjač ter kljub temu, da je baš prišla, izrabi Valentinino spanje v to, da tudi sama še nekoliko zadremlje.

Ob osmih jo zbudi ura.

Presenečena od tega tako dolgo trajajočega dremanja, začudena, da ta roka še vedno visi iz postelje, skoči postrežnica k postelji, da bi jo dvignila, toda otrpla roka se ne upogne. Zdaj ji postane vse jasno.

Izvije se ji strašen krik.

Nato plane k vratom in zakliče:

"Na pomoč! Na pomoč!"

"Kako? Na pomoč?" se odzove s stopnic glas gospoda d'Avrignya.

Bil je to čas, ko je navadno prihajal zdravnik.

"Kako? Na pomoč?" se začuje glas gospoda Villeforta, ki je planil iz svojega kabineta. "Doktor, ali niste slišali klicati na pomoč?"

"Da, da; pojdiva," odvrne gospod d'Avrigny, "pojdiva hitro k Valentini!"

Toda predno še dospeta zdravnik in oče v njeno sobo, planejo tja sluge, ki so bili v istem nadstropju in po hodnikih; vide, kako leži njihova ljubljena mlada zapovednica bleda in nepremična, dvignejo roke proti nebu in prično omahovati.

"Pokličite gospo Villefort! Zbudite jo!" zakliče kraljev prokurator pred vrati sobe, v katero si, kakor se zdi, ne upa vstopiti.

Toda mesta da bi ubogali, se ozro sluge na gospoda d'Avrignya, ki stopi k postelji in vzame Valentino na svoje roke.

"Tudi ta še!"... zamrmra in jo spusti nazaj na posteljo. "O moj Bog, moj Bog, kdaj prenehaš!"

Villefort plane v sobo.

"Moj Bog, kaj pravite?" vskliknе in dvigne roke proti nebu. "Doktor! Doktor!"

"Pravim, da je Valentina mrtva!" odvrne d'Avrigny s slovesnim glasom, ki je v svoji slovesnosti strašen.

(Dalje prihodnjič)

—o—

Oglašajte v "Amer. Domovini"

CHICAGO, ILL.

MOBILE HOME

'64 STAR — 10x50'. 2 bdrm. & din. rm. w-69' rm. addition. 12x28' parlor with master bdrm. Must relocate. $4,500. Call owner

839-5460

JASNO STALIŠČE — Mrs. Barbara Fellows je na konferenci žensk v Evropskem skupnem trgu v Londonu pokazala jasno, kaj misli.

Naznanilo društvenim tajnikom

Veliko posameznih društev ima v našem listu seznam svojih uradnikov, čas in kraj sej. Te sezname priobčujemo po enkrat na mesec skozi vse leto proti plačilu $15.

Društvom, ki imajo mesečni oglas v tem seznamu, objavljamo brezplačno tudi vabila za seje, pobiranje asesmenta in druge kratke vesti. Dobijo torej za $15.00 dosti koristnega.

Vsem društvom priporočamo, da na letnih sejah odobre letni oglas v imeniku društev Ameriške Domovine in si s tem zagotove tudi priložnost za brezplačno objavo društvenih vesti in novic.

Lepo božično darilo!

Ali imate sorodnika, prijatelja ali znanca, ki ne dobiva še Ameriške Domovine? Dajte, osrečite ga za Božič in mu naročite Ameriško Domovino. Boste videli, da mu boste zelo ustregli.

Ako to storite, bomo novemu naročniku poslali lepo božično karto obenem z božično številko ter ga obvestili, da mu Vi poklanjate naročnino kot Vaše božično darilo. Izrežite spodnji kupon in priložite naročnino obenem z natančnim naslovom novega naročnika.

KUPON

Ameriška Domovina
6117 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Prosim, da pošiljate Ameriško Domovino kot moje božično darilo na sledeči naslov:

Ime .....

cesta .....

mesto in država .....

Za to darilo pošiljam znasek $ .....

Moja ime je .....

Moj naslov je .....

mesto in država .....

VISOKO NA PODSTAVKU! — Devet čevljev visoki Blackfoot Indijanec obvladuje prostor v bivališču Frontier Town, obnovljenega forta na kontinentalnem razvodju nedaleč od Helene v Montani. Kip je izdelal John Quigley, ki ga vidimo, ko si od blizu ogleduje svojo stvaritev. Naselje ima tudi cerkvico, kjer se mladi pari radi prihajajo poročat. Slika spodaj kaže glavno cesto Frontier Towna.

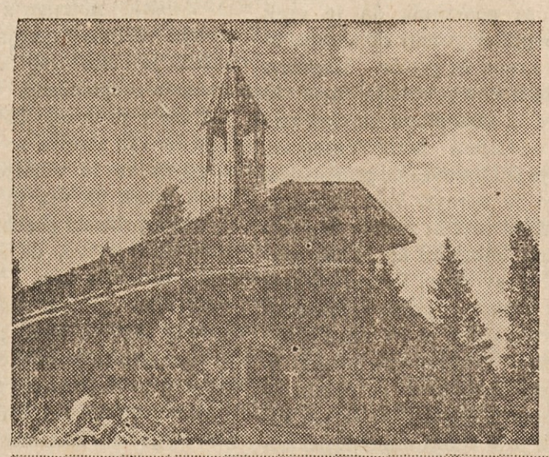

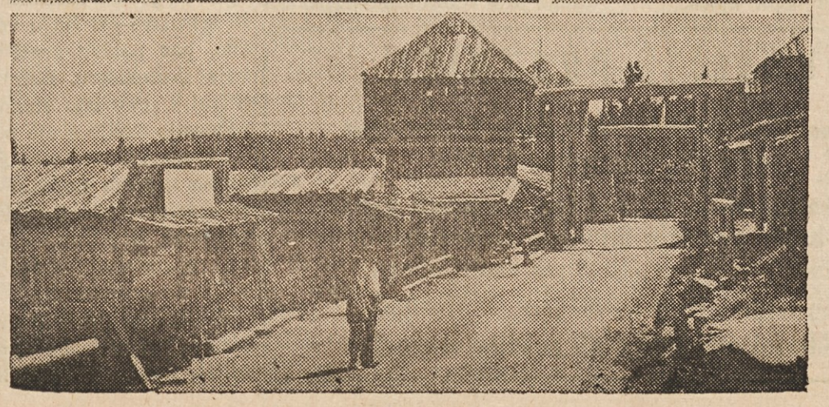

NAZNANILO

Vsem prijateljem naznanjava, da jim za letošnje božične praznike in novo leto 1972 ne bova posebej pismeno voščila. Za najino zdravje je to prezahtevno. Zagotavljava pa jih, da se jih bova spomnila v tem času še posebej pri sv. maši in sicer v svojih molitvah. Po svoji moči bova namesto tega prispevala v dobre namene.

BRATA FRANCE IN JANEZ SEVER

CLEVELAND, OHIO

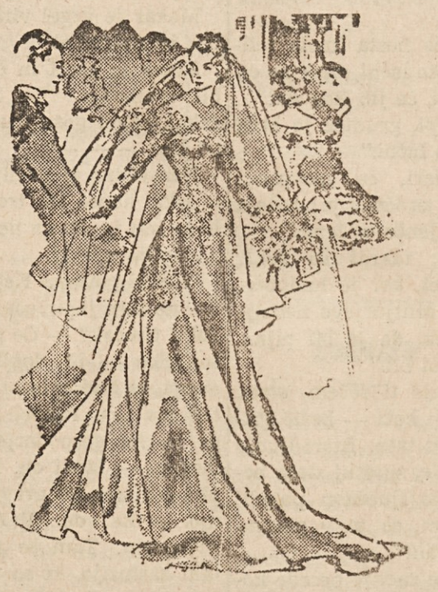

Draga nevesta!

Poročni dan naj bi bil najsvetejši, najveselejši in najlepši dan Tvojega življenja.

Poročna vabila, s katerimi boš povabila k temu velikemu dogodku svoje sorodnike, prijatelje in drage znance, so največje važnosti.

Poročne predpriprave zahtevajo ogromno časa in skrbi.

Pridi k nam in izberi poročna naznanila iz **pravkar dospelih najnovejših katalogov**, najmodernejših vzorcev, oblik, papirja in črk.

Naše cene so zmerne postrežba uslužna.

Na svidenje!

AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103

DRUŽINA NA POTI — Michael Wilding Jr. z ženo Beth in hčerkico, vnukinjo Elizabeth Taylor, hiti na letališču Rima, da bi ujel letalo.